

Nytt år nye muligheter

Når dette skrives er 2016 bare et par dager gammelt, og TV-reklamen minner oss på om at året er nytt og friskt og med uendelige muligheter til å endre/forbedre/fornye oss. Nytt år, nye muligheter!

Imidlertid oppleves det ikke slik for alle. Det nye året starter med tapet av en 13 år gammel jente. En mor er i skrivende stund siktet for omsorgssvikt med døden til følge, og avisene spekulerer i hva som har skjedd og hvem som skal stilles til ansvar. Jeg har ingen kjennskap til de faktiske forhold i denne dypt tragiske saken, og det er heller ikke mitt anliggende å spekulere. Imidlertid har jeg i kjølvannet av det som er skrevet om saken gjort meg noen refleksjoner omhandlende samarbeid mellom hjelpetjenestene jeg har lyst å dele.

En 13 år gammel jente er død. Et liv er over før det egentlig har begynt. Det skrives om mobbing, om skolebytter, om psykiske vansker som følge av dette, om en forvilt mor som har gjort hva hun kunne for å hjelpe sitt barn, og om et hjelpeapparat som i beste fall ikke har gitt nok hjelp eller riktig hjelp. Det er framkommet at i løpet av de siste årene har barnet vært elev ved flere skoler, hvor det psykososiale miljøet er blitt opplevd som mobbing. Følgelig er det rimelig å anta at flere kommunale instanser og hjelpetjenester har vært involvert i saken. Det er kjent at barneverntjenesten i flere kommuner har vært i befatning med familien, det samme har spesialisthelsetjenesten. Og enda, på tross for dette dør et barn på tragisk vis. Hvordan kunne

noe slikt skje i Norge i 2015?

Det er min oppfatning at dette kunne skjedd i en hvilken som helst av Norges kommuner. Jeg er helt sikker på at det er flere enn meg som iblandet sorgen og forskrekkelsen over hva som hadde hendt, kjente på en slags lettelse over at det ikke var et barn i min kommune som var omkommet. Hvor mange møter har vi ikke sittet i, hvor situasjonen for et barn er alvorlig og sterkt bekymringsfylt, og vi ser at de hjelpetiltakene vi rår over ikke har ønsket eller tilstrekkelig effekt? Det vi gjør virker ikke. Det hjelper ikke. Og hva gjør vi da? Jo i svært mange tilfeller så skyver vi ansvaret i tur og orden over på hverandre. Vi uttaler at ”i denne saken er det barneverntjenesten/PPT/helsesøs-

tertjenesten/psykiatritjenesten/familievernet/spesialisthelsetjenesten/fastlegen osv. om har ansvar for å bistå”. Resultatet er ofte at foreldrene går hjem til/med ungen sin med enda litt større håpløshetsfølelse og enda litt mindre tro på at det finnes hjelp, mens vi går hjem med en ubehagelig følelse av tilkortkommethet vi gjør vårt beste for å fortrenge.

Når vi beskriver tjenestetilbudene våre benytter vi betegnelser som ”en dør inn” mens vi snakker varmt om individuell plan, om koordinerte tjenester og samhandling mellom ulike instanser og tjenestenivåer. Jeg er imidlertid langt fra sikker på at det er opplevelsen brukerne våre sitter med. Det er mitt inntrykk at det er i de vanskeligste og mest kompliserte sakene, hvor det virkelig er behov for samhandling mellom tjenesteyterne vi sliter mest med tjenestetilbud og samarbeid oss imellom.

Avmaktfølelsen tar oss, og det er da vi begynner å fraskrive oss og fragmentere ansvar framfor å ta ansvar sammen. Skolen kommer til kort og kontakter PPT og/eller helsesøster. PPT anbefaler henvisning til spesialisthelsetjenesten eller henviser Statped. Problemene er for kompliserte for helsesøster, som henviser videre til kommunepsykologen. Kommunepsykologen vurderer at vanskene er av en slik alvorlighetsgrad at det sorterer under spesialisthelsetjenesten, og sender videre dit. Spesialisthelsetjenesten avviser

med begrunnelse at ”omsorgssituasjonen er uavklart”. Barneverntjenesten ikke får gehør hos BUF-etat for institusjonsplass fordi det er ”for mye psykiatri” og slik fortsetter det. Og mens vi sender ungene rundt mellom oss og argumenterer for hvorfor nettopp noen andre enn oss må hjelpe denne familien/dette barnet og hvem sitt budsjett som skal belastes, blir situasjonen stadig vanskeligere for de/den det gjelder, og troen på hjelpeapparatet tilsvarende mindre.

Til tross for en noe karikert beskrivelse over, er jeg er dessverre likevel sikker på at tematikken er gjenkjennbar på flere kontorer og etater der ute. Så får dere heller ha meg unnskyldt dere som ikke kjenner dere igjen. For jeg ønsker med dette som utgangspunkt å utfordre oss alle til å gå i oss selv og se på vår egen praksis og hvordan vi forholder oss til de instansene vi har å samarbeide med og støtte oss på i vår kommune. Spesielt i kompliserte saker, hvor såkalt vanlige tiltak ikke ser ut til å ha tilstrekkelig effekt tror jeg vi alle, ikke minst brukerne våre, ville være bedre tjent med en fokusdreining og bedre samarbeid. Jeg oppfordrer oss alle til å i mindre grad fokusere på hvem andre sitt ansvar det er å hjelpe, og heller fokusere på hva jeg og min tjeneste kan bidra med, og hvordan og med hvem kan vi samarbeide med til det beste for dette barnet og dets familie.

Christel Sundsfjord